

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

2021 YILI FİZİBİLİTE DESTEĞİ

Referans Numarası: TR62/21/FZD

Elektronik Başvuru:
24 Aralık 2021 • Saat: 23:59

Taahhütname Teslimi:
31 Aralık 2021 • Saat: 17.00

İÇİNDEKİLER

1. FİZİBİLİTE DESTEĞİ	2
1.1. GİRİŞ	2
1.2. PROGRAMIN AMACI	3
1.3. ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI TARAFINDAN SAĞLANACAK MALİ KAYNAK	4
2. FİZİBİLİTE DESTEĞİNE İLİŞKİN KURALLAR	4
2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ	4
2.1.1. Başvuru Sahibi ve Ortaklarının Uygunluğu	5
2.1.2. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapılabilecek Projeler	7
2.1.3. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler	11
2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER	13
2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ, SEÇİLMESİ VE SONUÇ BİLDİRİMİ	15
2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ	19
2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI	19
3. EKLER	24

PROGRAM KÜNYESİ			
Program Adı	2021 Yılı Fizibilite Destek Programı		
Referans No	TR62/21/FZD		
Programın Amacı	TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanmaya, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek sağlamak		
Programın Öncelikleri ve Bütçesi	Öncelik I: Bölgenin turizm odaklı yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi	1.500.000,00 TL	
	Öncelik II: Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi	500.000,00 TL	
	Öncelik III: Bölgenin imalat sanayinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasına yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi	1.000.000,00 TL	
	Öncelik IV: Bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesinin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasına yönelik olan, diğer üç öncelik kapsamında değerlendirilemeyen yatırım projelerine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi	500.000,00 TL	
	Toplam	3.500.000,00 TL	
Proje Başına Destek Miktarı	Asgari	Azami	
	Öncelik I:	25.000,00 TL	500.000,00 TL
	Öncelik II, III ve IV:	25.000,00 TL	200.000,00 TL
Proje Başına Azami Destek Yüzdesi	100%		
Proje Uygulama Süresi	6 Ay		
Uygun Başvuru Sahipleri ve Ortaklar			
<ul style="list-style-type: none"> • Kamu Kurum ve Kuruluşları • Mahalli İdareler ve Mahalli İdare Birlikleri • Üniversiteler • Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları • Sivil Toplum Kuruluşları • Organize Sanayi Bölgeleri • Küçük Sanayi Siteleri • Teknoparklar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri • Serbest Bölge İşleticileri ve İş Geliştirme Merkezleri • Birlik ve Kooperatifler 			
Destek Alacak Yararlanıcının Proje Bitiminde Ajansa Sunacağı Fizibilite Raporunun Uygunluğu			
<ul style="list-style-type: none"> • Gündümlü proje fizibilite formatına (EK GPFF) uygun şekilde hazırlanmalıdır. • Ekonomik değerlendirme, teknik değerlendirme ve mali değerlendirme olmak üzere üç bölümden oluşmalıdır. • Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak/sunulacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirebilecek ölçüde tanımlanmış olmalıdır. • Planlanan yatırım gelir getirici bir iş modeli içermelidir. • Planlanan yatırımın ekonomik ömrü boyunca sağlayacağı net fayda hesaplanmalıdır. 			

1. FİZİBİLİTE DESTEĞİ

1.1. GİRİŞ

Faaliyetlerini, kurulduğu 2006 yılından bugüne "Çukurova bölgesinin sürdürülebilir kalkınmasında uzmanlaşmış öncü kurum olmak" vizyonu ile sürdüren Çukurova Kalkınma Ajansı, yerel kalkınmanın tüm alanlarında uluslararası, ulusal ve bölgesel paydaşlarla yakın işbirliği içerisinde yürüttüğü çalışmalar ile Çukurova bölgesinin kalkınma sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. "Daha yaşanılabilir ve müreffeh bir bölge için, kurumsal yapısı, uzman kadrosu ve etkin katalizör rolü ile paydaşlarına güç ve yön vererek kaynakları yenilikçi bir yaklaşımla değere dönüştürmek" misyonu çerçevesinde hazırlanmış olduğu iki bölge planı, belirli dönemlerde yayınladığı araştırma ve analiz raporları, gerçekleştirdiği yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri ve yürüttüğü mali destek programları ile Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişmesini hedefleyen Çukurova Kalkınma Ajansı, bölgenin kalkınma sürecinin hızlandırılması ve bölge için kritik öneme sahip proje ve faaliyetlerin hayata geçirilmesi amacıyla bölge aktörlerine rehberlik etmiş ve bugüne kadar önemli mali ve teknik destekler sağlamış bulunmaktadır.

Kalkınma Ajanslarının sağladığı proje ve faaliyet destekleri ile ilgili usul ve esaslar, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği, Destek Yönetimi Kılavuzu, Proje Uygulama Rehberi ve başvuru rehberinde belirtilmektedir. Ajanslar tarafından bu Yönetmelik, Kılavuz ve Rehber çerçevesinde sağlanacak desteklere ilişkin ilke ve kurallar; ulusal plan ve stratejiler, bölge plan ve programları ile Ajansın yıllık çalışma programında belirtilen öncelikler doğrultusunda oluşturulur.

2021 yılı Fizibilite Desteği Programı, Ajans Yönetim Kurulu ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca onaylanan 2020 Yılı Çalışma Programı çerçevesinde ajansımızca uygulamaya konulan "Sonuç Odaklı Programlama" yaklaşımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Sonuç odaklı programlama kapsamında stratejik olarak belirlenmiş bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşmak için hazırlanan kısa ve orta vadeli programlar, Çukurova Bölgesi'nde belirlenen sektörel, tematik ya da mekânsal önceliklere yönelik alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri kapsayacak ve nihayetinde ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olacak şekilde kurgulanmıştır. 2021 yılı Fizibilite Desteği Programının çerçevesi ve desteklenmesi muhtemel proje başlıkları belirlenirken Ajansın bölge için uygulamaya koyduğu üç Program olan, İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı, Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı ve bu programların öncelikleri dikkate alınmıştır. Ayrıca bu programların dışında yerel paydaşlar tarafından hazırlanması muhtemel projelerin de değerlendirmeye alınabilmesi için "Yerel Kalkınma Fırsatları" adıyla dördüncü bir fizibilite desteği önceliği tasarlanmıştır.

2020 yılından itibaren üç yıllık süreyle yürütülmesi planlanan programlardan ilki olan İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı'nın özel amacı, Çukurova Bölgesi'nde öncelikli sanayi sektörlerinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasıdır. İkinci program olan Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, bölgede girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Son olarak, Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı'nın özel amacı ise, destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi'nde turizmin geliştirilerek turizmden elde edilen katma değer

artırılmasıdır. Sonuç odaklı programların dışında Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı ile belirlenen çalışma alanı ise bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesi'nin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasını hedeflemektedir.

2021 yılı Fizibilite Desteği Programı, ifade edilen bu üç sonuç odaklı program ile yerel kalkınma fırsatları alanında belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu rehberde, Fizibilite Desteği Programının genel ve özel amaçları, başvuru uygunluk kriterleri ve diğer başvuru koşulları ayrıntılı biçimde yer almaktadır.

1.2. PROGRAMIN AMACI

2021 yılı Fizibilite Desteği Programının amacı, 2014-2023 Çukurova Bölge Planı vizyonu doğrultusunda, Planın öncelik ve tedbirleri kapsamında, Ajansın uyguladığı Sonuç Odaklı Programlar ile uyumlu olacak şekilde;

Programın Genel Amacı:

- TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına,
- Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine,
- Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek sağlamaktır.

Programın Özel Amacı:

Çukurova Bölgesi'nde turizmin geliştirilmesine, imalat sanayinde katma değer artırılmasına, girişimcilik ve yenilik odaklı çalışmalar yapılması ile yerel kalkınma fırsatlarının yatırıma dönüştürülmesine yönelik faaliyetlerin fizibilite raporlarının hazırlanmasıdır.

2021 yılı Fizibilite Destek Programı kapsamında dört temel öncelik belirlenmiştir. **Proje başvuruları hazırlanırken, proje konusuna uygun olan öncelik seçilmeli ve ilgili öncelik ile ilişkilendirme yapılmalıdır.** Program kapsamındaki öncelikler aşağıdaki gibidir:

Öncelik I: Bölgenin turizm odaklı yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi

Öncelik II: Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi

Öncelik III: Bölgenin imalat sanayinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasına yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi

Öncelik IV: Bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesi'nin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasına yönelik olan, diğer üç öncelik kapsamında değerlendirilemeyen yatırım projelerine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi

1.3. ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI TARAFINDAN SAĞLANACAK MALİ KAYNAK

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için Ajans tarafından tahsis edilen toplam kaynak tutarı **3.500.000 TL** olup *Öncelik I: Bölgenin turizm odaklı yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi önceliği için 1.5000.000,00 TL; Öncelik II: Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi önceliği için 500.000,00 TL; Öncelik III: Bölgenin imalat sanayinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasına yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi önceliği için 1.000.000,00 TL ve Öncelik IV: Bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesinin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasına yönelik olan, diğer üç öncelik kapsamında değerlendirilemeyen yatırım projelerine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi önceliği için 500.000,00 TL kaynak tahsis edilmiştir.*

Çukurova Kalkınma Ajansı, öncelikler arası ödenek transfer etme ve bu programa ayırdığı kaynağın bir kısmını ya da tamamını kullandırmama hakkını saklı tutar. 2021 yılı Fizibilite Destek Programı Başvuru Rehberi'nde belirtilen öncelikler arasında Genel Sekreterlik kararı ile kaynak aktarımı yapılabilecektir.

Bu çerçevede verilecek destekler künyede belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır ve bu tutarların dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Fizibilite desteklerinde yararlanıcının eş finansmanı zorunlu olmamakla birlikte eş finansman öngören proje teklifleri öncelikli olarak desteklenir. Eş finansman öngörülen projelerde başvuru sahibi, eş finansmanını kendi bütçesinden karşılayabileceği gibi, ortaklarından, iştirakçilerinden ve/veya üçüncü taraflardan sağlayacağı nakdi katkılar ile karşılayabilmesi mümkündür. Her halükarda, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır. Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

2. FİZİBİLİTE DESTEĞİNE İLİŞKİN KURALLAR

Fizibilite Desteği ile finanse edilen projelerin uygulanmasıyla ilgili kurallar Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği, Destek Yönetimi Kılavuzu ve Proje Uygulama Rehberinde açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri başvuruda buldukları andan itibaren bu Yönetmelik hükümlerini ve bu Rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Ajans, bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakati aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda fizibilitede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ

Fizibilite desteği kapsamında desteklenecek projelere yönelik olarak üç temel uygunluk kriteri aranmaktadır:

- Başvuru sahibi ve ortaklarının uygunluğu
- Faaliyetlerin uygunluğu

- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1 Başvuru Sahibi ve Ortakların Uygunluğu

Destek almaya hak kazanabilmek için, Başvuru Sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:

- Proje konusunun, Başvuru Sahibi kurum/kuruluşun görev ve yetki alanı içerisinde bulunması
- Ajansın faaliyet gösterdiği TR62 Düzey 2 bölgesinde (Adana, Mersin) kayıtlı olması veya merkezinin ya da yasal şubelerinin bu bölgede bulunması
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden (eğer varsa ortakları ile birlikte) doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi
- Ajansa proje başvurusu yapılmadan önce kurulmuş ve tescil edilmiş olması

Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu

Fizibilite Desteğinden yararlanabilecek kurum ve kuruluşlar aşağıda belirtilmiştir. Bunlar:

- Kamu Kurum ve Kuruluşları
- Mahalli İdareler ve Mahalli İdare Birlikleri
- Üniversiteler
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Sivil Toplum Kuruluşları
- Organize Sanayi Bölgeleri
- Küçük Sanayi Siteleri
- Teknoparklar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri
- Serbest Bölge İşleticileri ve İş Geliştirme Merkezleri
- Birlik ve Kooperatifler

Ayrıca, aşağıdaki halleri taşıyan başvuru sahipleri ve proje ortakları Ajanstan mali destek almazlar:

- a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
- b) Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar,
- c) Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
- ç) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar;
- d) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülükleri uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,
- e) Teklif çağrısına katılım koşulu olarak kalkınma ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmayanlar,

Belediyeler, Sanayi ve Ticaret Odaları, 5449 sayılı Kanununun 19'uncu maddesinin d) ve e) bendinde belirtilen bütçe paylarını Çukurova Kalkınma Ajansı'na aktarmadıkça ve bunlarla ilişkili varsa diğer bütün mali yükümlülükleri tamamen yerine getirmedikçe, yararlanıcı veya proje ortağı olarak Ajansla destek sözleşmesi imzalamaz.

Bu durum söz konusu kurumların proje başvurusu yapmalarına engel değildir. Ancak bu halde, başarılı proje sahibi ya da ortağının ödeme güçlüğüne ilişkin kanıtlayıcı belgelerini de içeren gerekçeli başvurusu üzerine, projenin bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına etkisinin Yönetim Kurulunca değerlendirilmesinin ardından Bakanlık onayı ile sözleşme imzalanabilir. Bu durumda dahi başvuru sahibi ya da ortağının sözleşme imzalanmadan evvel muaccel borçlarının en az yüzde yirmisini ödemiş olması şartı aranır.

f) Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya kalkınma ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,

g) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla;

o Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar,

o Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,

o Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu projeye Ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar,

ğ) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar.

Yukarıda (a) ve (e)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıl; (b), (c), (ç) (d) ve (f)'de belirtilen durumlarda, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıl; (g)'de belirtilen durumda yazılı yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dek; (ğ)'de yazılı durum için ise süresiz olarak söz konusudur.

Ortakların Uygunluğu

Başvuru Sahipleri tek başlarına ya da ortak kuruluşlarla birlikte başvuruda bulunabilirler.

Başvuru Sahibinin ortakları, projenin tasarlanmasına ve uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları masraflar destek yararlanıcısının yaptığı masraflarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. Bu nedenle ortaklar, "Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Adana-Mersin) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgede bulunması" dışında Başvuru Sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini karşılamalıdır. Uygun başvuru sahibi olmayan kurum ve kuruluşlar, program kapsamında ortak olarak uygun sayılmamaktadır.

Ortak olacak kuruluşlar ortaklık beyanını doldurmalıdır. Başvuru Formunda yer alan Ortaklık Beyannamesi, Başvuru Sahibinin ve tüm ortaklarının yasal yetki verilmiş temsilcileri tarafından imzalanmalıdır.

İştirakçilerin Uygunluğu

Başvuranın ve ortakların uygunluk kriterlerini karşılamayan kuruluşlar da projeye, o projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, iştirakçi olarak katılabilirler. İştirakçi kuruluşlar, projede sponsorluk, teknik destek sağlama gibi roller üstlenecektir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmez.

Başvuru Formunda Başvuru Sahibinin Projeye Katılan İştirakçileri Bölümünde yer alan Beyanname, iştirakçilerin temsil ve ilzama yetkili kişi(ler)i tarafından imzalanmalıdır.

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde Başvuru Sahibi veya ortak olarak proje başvurusunda bulunamazlar, proje uygulamalarında yer alamazlar.

Yükleniciler / Taşeronların Uygunluğu

Ortak veya iştirakçi olmayıp, projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği kuruluşlardır. Yüklenicilerle yapılacak sözleşmeler, satın alma usul ve esaslarının kanun ve yönetmelikle belirlendiği durumlar hariç, Proje Uygulama Rehberinde belirtilen satın alma kurallarına tabidir.

2.1.2. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapılabilecek Projeler

Süre

Fizibilite Desteği kapsamında yararlanıcı, sözleşme yükümlülüklerini en fazla altı ay içerisinde tamamlayarak fizibilite raporunu ajansa sunar. Uygulama süresi, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

Yer

Faaliyetler, TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nde gerçekleştirilmelidir. Ancak, gerçekleşmesi beklenen amaçlara uygunluğu gerekçelendirildiği durumlarda bazı alt faaliyetler bölge dışında da gerçekleştirilebilir.

Proje Konuları

Proje konusu, Ajans tarafından yürütülmekte olan Fizibilite Desteğinin amaç ve önceliklerine uygun olmak zorundadır. Proje konusunun uygunluğu hususu, Başvuru Formunun Gerekçelendirme bölümünde açıkça izah edilmelidir.

Program kapsamında desteklenebilecek örnek proje konuları aşağıda yer almaktadır. Örnekler, olası proje konularının tümünü kapsamamakta olup yalnızca fikir verme amacıyla sunulmuştur. Belirtilen programın amaçları ile uyumlu olmaları şartıyla ihtiyaç duyulan diğer proje konuları da uygun kabul edilecektir.

Bölgeye yapılacak veya yapılması planlanan yeni yatırımları teşvik etmek amacı ile hazırlanacak fizibilite raporları öncelikli olarak değerlendirilecektir.

Örnek Proje Konuları

Öncelik I: Bölgenin turizm odaklı yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi kapsamındaki örnek proje konuları aşağıdaki gibidir:

- Tarihi yapılar, antik kentler, müze ve ören yerleri gibi alanların altyapı ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesine yönelik yatırımların fizibilite raporları
- Kültür Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgesi ve Turizm Merkezleri başta olmak üzere turizm için uygun alanlarda özel sektör yatırımlarını tetiklemeye yönelik fizibilite raporları
- Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının işlev sağlama amaçlı restorasyonuna ve turizme kazandırılmasına yönelik fizibilite raporları
- Bölgenin doğa turizmi ve eko turizmindeki potansiyelini harekete geçirmeye için ihtiyaç duyulan altyapılara yönelik fizibilite raporları
- Sosyal içermeyi öncelikleyen yöresel ve coğrafi işaretli ürünler, tıbbi ve aromatik bitkiler, sanatsal ürünler, el sanatları ve somut olmayan kültürel mirasın turizme kazandırılmasına yönelik atölye ve üretim alanları, eğitim merkezleri,

hediyelik eşya teşhir ve satış alanlarının entegre biçimde sunulmasına yönelik fizibilite raporları

- Tarihi, turistik, kültürel değer taşıyan sokak, cadde, meydan gibi merkezlerin özgün dokusunun korunarak yenilenmesine ve sağlıklılaştırılmasına yönelik fizibilite raporları
- Tarihi eserlerin çevresindeki yerleşim yerlerinin tarihi dokuya uyumlu hale getirilerek turizme açılmasına yönelik fizibilite raporları
- Gastronomi turizmini yönlendirecek, yemek atölyeleri, eğitim, araştırma ve sunum faaliyetlerini içeren merkezlere yönelik fizibilite raporları
- Doğa sporlarına yönelik teorik ve uygulamalı eğitimler verilebilen merkezler, macera parkı, zipline, dağ kızıağı vb. deneyim turizmini geliştirmeye yönelik yenilikçi altyapı projelerine yönelik fizibilite raporları
- Butik otel, bungalov, kamp – karavan, glamping, stingray, ağaç – kütük ev, köy pansiyonculuğu gibi alternatif ve yenilikçi konaklama modellerinin geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları
- Vadi ve kanyon turizmini geliştirmek amacıyla yürüyüş parkurları, seyir terasları, asma köprüler vb. altyapıların oluşturulmasına yönelik fizibilite raporları
- Birden fazla ulusal ve uluslararası festivale ev sahipliği yapabilecek kalıcı bir festival hizmet merkezini oluşturmaya yönelik fizibilite raporları
- Yerel kültürün deneyimlenmesine fırsat sağlayacak agroköy, ekoköy, yörük köyü vb. çalışmalara yönelik fizibilite raporları
- Uçurtma sörfü (kite surf), rafting, kano, dalış, dağcılık, yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, off-road, dağ bisikleti gibi spor turizmine yönelik altyapı geliştirme faaliyetleri ihtiyacı duyulan fizibilite raporları
- Tren turizmini geliştirmek amacıyla rota geliştirme, dinlenme ve yeme içme alanları oluşturma gibi faaliyetleri içeren altyapılara yönelik fizibilite raporları
- Tematik müze oluşturmaya yönelik fizibilite raporları

Öncelik II: Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi kapsamındaki örnek proje konuları aşağıdaki gibidir:

- Teknoloji odaklı girişimciliğin artırılması ve yaygınlaştırılmasına yönelik altyapıların fizibilite raporları
- Kuluçka ve hızlandırıcı merkezleri kurulmasına ve kapasite artırılmasına yönelik yatırımların fizibilite raporları
- Girişimciler için alternatif finansman araçlarının geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları
- Bölgede üretimi gerçekleştirilmeyen inovatif ürünlerin üretim tesislerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kooperatif ürünlerinin tasarlanması / işlenmesi / paketlenmesi / depolanması / markalaşması / ticarileşmesine yönelik kurulacak tesislerin fizibilite raporları
- Kooperatif mükemmeliyet merkezlerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Yabancı girişimciler, şirketler ve yatırımcılar için büyük girişimcilik kampüslerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları

- Teknoloji odaklı ve sosyal girişimcilik konularında ağ ve ortaklıkların oluşturulmasına yönelik fizibilite raporları
- Sosyal girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi amacıyla kurulacak merkezlere yönelik fizibilite raporları
- Toplumsal sorunların çözümü için bilimsel araştırmalar ve saha araştırmaları yapan sosyal laboratuvarların kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kırılgan grupların sosyo-ekonomik yaşama aktif katılımını sağlayacak sosyal girişimlerin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kadın ve genç girişimciliğinin ve istihdamının artırılmasına yönelik yenilikçi iş modelleri geliştiren merkezlerin fizibilite raporları
- Çocukların ve gençlerin zihinsel ve bedensel gelişimlerini bilim, sanat veya spor yoluyla desteklemeye yönelik hizmetler sunan sosyal girişimlerin fizibilite raporları
- Çocukların ve gençlerin yenilikçilik ve girişimcilik alanlarındaki yeteneklerinin artırılması ile ilgili altyapıların ve hizmet modellerinin geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları

Öncelik III: Bölgenin imalat sanayinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasına yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi kapsamındaki örnek proje konuları aşağıdaki gibidir:

- Bölgenin yenilik ekosisteminin geliştirilmesi kapsamında eksik olduğu düşünülen tesis, ürün, teknoloji veya araçların geliştirilmesini esas alan yatırımların fizibilite raporları,
- Sektörel mükemmeliyet merkezi kurulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Kaynak verimliliğinin yaygınlaştırılması ve farkındalığın artırılmasına yönelik olarak enerji verimliliği merkezi gibi merkezlerin kurulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Bölgede üretimi yapılan mal ve hizmetlerin ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet edebilirliğinin artırılmasına yönelik yatırımların fizibilite raporları,
- Bölgede üretimi gerçekleştirilmeyen yenilikçi ürünlerin üretim tesislerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Bölge sanayisinin üretim ve ihracatında yüksek ve orta/yüksek teknolojiye dayalı ürünlerin payının artırılmasına yönelik yatırımların fizibilite raporları,
- Tarım ve gıda ürünlerinin katma değerli hale getirilmesi için işleme, pazarlama gibi alanlardaki altyapı yatırımlarının fizibilite raporları,
- Doğal kaynakların işlenmesine ve katma değerli hale getirilmesine olanak sağlayacak yenilikçi üretim tesislerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Üretim altyapısının geliştirilmesine yönelik OSB, İhtisas OSB, KSS, TGB gibi altyapıların oluşturulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Yenilenebilir enerji teknolojilerinde yerli aksam teknolojilerini geliştirme yatırımlarına yönelik fizibilite raporları,

- Enerjinin çevresel kirliliğe yol açmadan sürdürülebilir olarak sağlanabilmesi için yapılacak biyokütle yatırımları ve sera gazı salınım miktarının azaltılması için enerji tasarrufu sağlayacak yatırımlara yönelik fizibilite raporları
- Atıl durumdaki kamusal alanların ortak üretim ve istihdam alanlarına dönüştürülmesine yönelik fizibilite raporları

Öncelik IV: Bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesinin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasına yönelik olan, diğer üç öncelik kapsamında değerlendirilemeyen yatırım projelerine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi kapsamındaki örnek proje konuları aşağıdaki gibidir:

- Kırılgan grupların sosyo-ekonomik yaşama aktif katılımını sağlayacak sosyal ve kültürel merkezlerin kurulmasına yönelik fizibilite raporları,
- Bölgede sosyal sorunların çözümüne destek olacak yenilikçi ürün ve hizmetlerin geliştirilmesine yönelik fizibilite çalışmaları,
- Kentsel alanın cazibesini artırmak amacıyla hayata geçirilecek altyapı yatırımlarına yönelik fizibilite raporları,
- Yerel değerler ile potansiyelin ekonomiye kazandırılması çerçevesinde ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmesine katkı sağlamaya yönelik yatırımların fizibilite raporları,
- Kırsalda yöreye özgü ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, markalaşması ve ticarileşmesine yönelik yatırımların fizibilite raporları,
- İlçelerde ve kırsal alanda çevre dostu uygulamaların geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları,
- İlçelerde ve kırsal alanda sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi için tarım dışı kırsal endüstrilerin geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları,
- Bölge için ekonomik değere sahip, kritik olan ve aciliyet taşıyan hususların yatırıma dönüşmesine yönelik fizibilite raporları,

Salt araştırma, planlama, stratejik eylem planları, ihtiyaç analizi, mevcut durum analizi vb. analizler, envanter tespiti, uygulama projelerinden oluşan teklifler fizibilite desteği kapsamında uygun değildir.

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda mer'î mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- *Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler*
- *Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler*
- *Çiftçiler tarafından sözleşmeli üretilip, tütün alıcıları tarafından satın alınan tütün üretimi haricinde tütün üretimi*
- *Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliği'ne uymayan ürünlerin üretimi*
- *Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler*

- *Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları*
- *Gayrimenkul yatırımları*
- *Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar*
- *Eğitim veya kurslar için bireysel burslar*
- *Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için)*
- *Akademik araştırma*
- *Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle cari faaliyet giderlerini kapsayan projeler*
- *Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı proje ve proje kapsamında desteklenmesi talep edilen faaliyet yahut harcama kalemleri için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler*
- *Yatırımlarda Devlet Yardımlarını düzenleyen 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen desteklenmeyecek sektörler/yatırımlar*

Özel Düzenlemeler

Bir başvuru sahibi, bir takvim yılı içerisinde Fizibilite Desteği için **en fazla dört** başvuruda bulunabilir ve bu takvim yılında **en fazla iki** proje için mali destek alabilir. Bu sınırları aşan proje teklifleri ve geriye dönük bir yıl içinde reddedilmiş olan aynı proje teklifleri değerlendirmeye alınmaz.

Ajans aynı faaliyet için, mali destek veya teknik destekten sadece birini sağlayabilir.

2.1.3. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler

Destek için sadece "uygun maliyetler" dikkate alınır. Bu nedenle bütçe, hem bir maliyet tahmini hem de "uygun maliyetler" için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil (yolculuk ve dolaylı maliyetler hariç), gerçek maliyetlere (yani faaliyetin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayandırılmalıdır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm maliyetler proje bütçesi standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Bu destek türü için bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Proje uygulama süresi içinde gerçekleşmesi
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği sağlaması
- Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi
- Yararlanıcının ya da ortağının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

Proje uygulamalarında ortaya çıkan bütün maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmektedir:

Uygun Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler ve uygun dolaylı maliyetler olmak üzere iki türlü uygun maliyet bulunmakta olup bunlar aşağıda tanımlanmaktadır:

a) Uygun Doğrudan Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir:

- Fizibilite Raporunun Hazırlanmasına Yönelik Hizmet Alımları
- (Varsa) Uygulama Projesi Hizmet Alımları
- (Varsa) İhale İlan Bedeli

Uygun doğrudan maliyetler bütçe formunda ayrı kalemler olarak belirtilmelidir.

b) Uygun dolaylı maliyetler

Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin %1'ini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır.

Uygun olmayan maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Yararlanıcının ve projede görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderler
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları
- Faiz borcu
- Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler
- Arazi veya bina alımları
- İkinci el ekipman alımları
- Kur artışı dolayısıyla oluşan maliyet artışları
- Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları
- Projenin başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri
- Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Otomobil, motosiklet, minibüs, otobüs, kaptıkaçtı, arazi taşıtları, panel van, kamyon ve çekici giderleri
- Leasing giderleri,
- Bütçenin "İnsan Kaynakları" kalemi altında yer alan maliyetler

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

- Bütçenin "Seyahat" kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin "Ekipman ve Malzeme Maliyetleri" kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin "Yerel Ofis Maliyetleri" kalemi altında yer alan maliyetler

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Çukurova Kalkınma Ajansının destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir. Bu nedenle, Başvuru Sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe sunması kendi yararına. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresindeki Başvuru Formuna girilmesi gerekmektedir.

Aynı katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı ya da ortakları tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler. Bu nedenle, bu katkılar, yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez. Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkılarını üstlenmek zorundadır.

2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER

Başvuru sahipleri Fizibilite Desteği başvurularını Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden yapar. Teslim alınan her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir.

Başvuru Formu ve Diğer Belgeler

- Başvuru Sahibi olarak <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresinden sisteme kayıt işlemi yapılır.
- Başvuru Formu <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresinden doldurulur.
- Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır.

Başvuru Formu KAYS üzerinden doldurulmalı, destekleyici belgeler taranarak sisteme eklenmeli ve başvuru işlemleri tamamlandıktan sonra sistemin ürettiği taahhütname üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan Ajansa teslim edilmelidir. Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Başka formatta hazırlanmış taahhütnamelerin teslimi, başvurunun reddine yol açacaktır.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından imzalanması gerekmektedir. Bu husus, KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekâletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler;

Başvuruların, Ön İnceleme aşamasında kabul edilebilmesi ve projenin Mali ve Teknik Değerlendirme aşamasına alınabilmesi için Başvuru Formu ve diğer ekler yanında aşağıdaki belgelerle birlikte KAYS'a eklenmesi **zorunludur**:

a. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- **resmi kayıt belgesi** (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)

b. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- **tüzüğü, vakıf senedi, kuruluş sözleşmesi ya da resmi görev tanımlarının yer aldığı onaylı belge.** (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.) (Proje konusunun Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- faaliyet ve görevleri arasında bulunduğunu her birine ait ilgili belgelerde göstermeleri gerekmektedir. Proje konusunun Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- faaliyet ve görevleri arasında bulunduğunun ilgili belgeler üzerinde gösterilmediği durumda proje reddedilecektir.)

c. Başvuru Sahibini -ve varsa Proje Ortaklarını- temsil ve ilzama yetkili kişi(ler) in isim(ler)inin ve imzalarının **noter tasdikli orijinal imza sirküleri.** (Bu kişi(ler) in yetkisi ve sorumluluğunun kaynağının da belgelenmesi gerekmektedir -kuruluş kanunu, sözleşmesi, tüzüğü vb. belgelerde gösterilerek; Yönetim Kurulu'nun ya da yetkili Yönetim Organının bu kişi(ler) i yetkilendirme/atama/görevlendirme kararının sureti ibraz edilerek-) (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)

d. Başvuru Sahibini -ve varsa Ortaklarını- temsile, ilzama ve faaliyet belgelerini imzalamaya yetkili kişi veya kişilerin belirlendiği ve Çukurova Kalkınma Ajansına teknik destek başvurusu sunulmasına ve başarılı bulunması durumunda uygulanmasına ilişkin **yetkili yönetim organı kararı** (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)

e. Maliyeti 50.000 TL'yi geçen hizmet satın alımları için teknik özellikleri ayrıntılı içeren 3 adet **proforma fatura**

f. Proje kapsamında gerçekleştirilecek hizmet alımlarına yönelik olarak genel ve teknik özelliklerin belirtildiği **teknik şartnameler**

Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?

Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından ıslak olarak imzalanıp taranarak son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde projebirimi@cka.org.tr e-posta adresine gönderilir.

Başvuruların Alınması İçin Son Tarih

Başvuruların KAYS üzerinden tamamlanması için son tarih **24.12.2021 saat 23:59**'dur. Elektronik başvuru süresinin sona ermesiyle birlikte sistem otomatik olarak kapanacak, sistem üzerinden herhangi bir işlem yapılamayacaktır.

KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin **31.12.2021 saat 17:00**'a kadar e-imza ile imzalanması, , taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı durumlarda ise aynı süre sonuna kadar e-posta yoluyla Ajansa teslim edilmesi gerekmektedir. Zamanında yapılmayan proje başvuruları için mazeret kabul edilmez ve bu projeler değerlendirmeye alınmadan reddedilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Daha fazla bilgi almak için sorularınızı, tekliflerin alınması için belirlenen son tarihe kadar, teklif çağrısının referans numarasını, açık bir şekilde belirterek, elektronik posta ya da faks ile aşağıdaki adrese veya faks numarasına gönderebilirsiniz:

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI
Döşeme Mah. Turhan Cemal Beriker Bulvarı No:138/2 01060
Seyhan/ADANA

Daha fazla bilgi almak için

İnternet adresi: www.cka.org.tr
E-posta adresi: projebirimi@cka.org.tr
Telefon: (322) 363 00 40
Faks: (322) 363 00 41

Başvuru Rehberinde yer almayan hiçbir bilgi Başvuru Sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ, SEÇİLMESİ VE SONUÇ BİLDİRİMİ

Belirlenen usullere uygun olarak hazırlanacak ve ajansa sunulacak olan her bir fizibilite teklifi, genel sekreter başkanlığında ilgili ajans uzmanlarından oluşturulacak en az üç kişilik bir değerlendirme komisyonu tarafından, başvurunun ajansa ulaştığı tarihten itibaren en fazla bir ay içerisinde değerlendirilir ve yönetim kurulunun onayına sunulur.

Teklifler, yönetim kurulunca öncelikli olarak ele alınır ve değerlendirme sonuçlarının yönetim kuruluna sunulmasını takiben yapılacak ilk toplantıda karara bağlanır.

Değerlendirme; ön inceleme ve faaliyetin teknik ve mali değerlendirmesi olmak üzere iki aşamalıdır. Değerlendirme komisyonunun uygun görmesi durumunda bu iki aşama aynı oturumda gerçekleştirilebilir. Fizibilite desteklerinde yararlanıcının eş finansmanı zorunlu olmamakla birlikte eş finansman öngören teklifleri öncelikli olarak desteklenir.

Ön İnceleme

Bu aşamada başvurunun, Başvuru Formu Kontrol Listesinde (Başvuru formunun 6. Bölümü) yer alan kriterleri karşılayıp karşılamadığı değerlendirme komisyonu tarafından değerlendirilir. Bu listede yer alan kriterlerden herhangi biri karşılanmıyorsa başvuru bu aşamadan sonra değerlendirilmeyecek ve reddedilecektir.

İDARİ KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır	Kriterin Taşınmaması Durumunda Ön İnceleme Sonucu
1. Başvuru standart formata uygun olarak hazırlanmıştır.			Ret
2. Teklif, Türkçe olarak hazırlanmıştır.			Ret
3. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- resmi kayıt belgesi örneği sunulmuştur. (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
4. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- kuruluş belgesi (kanun/sözleşme/tüzük vb.) örneği sunulmuştur (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
5. Başvuru Sahibini -ve varsa Proje Ortaklarını- temsil ve ilzama yetkili kişi(ler)in isim(ler)inin ve imzalarının noter tasdikli orijinal imza sirküleri sunulmuştur. Bu kişi(ler)in yetkisi ve sorumluluğunun kaynağının da belgelenmesi gerekmektedir -kuruluş kanunu, sözleşmesi, tüzüğü vb. belgelerde gösterilerek; Yönetim Kurulu'nun ya da yetkili Yönetim Organının bu kişi(ler) yetkilendirme/ atama/görevlendirme kararının sureti ibraz edilerek-) (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
6. Taahhütname başvuru sahibinin yetkili kişisi tarafından imzalanmıştır.			Ret
7. Başvuru Rehberinde belirtilen ilave bilgi ve belgeler zamanında Ajansa sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
8. Proje kapsamında maliyeti 50.000 TL'yi geçen hizmet satın alımları için teknik özellikleri ayrıntılı içeren proforma fatura(lar) sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
9. Teknik şartnameler sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
10. Başvuru Sahibini -ve varsa Ortaklarını- temsile, ilzama ve faaliyet belgelerini imzalamaya yetkili kişi veya kişilerin belirlendiği ve Çukurova Kalkınma Ajansına fizibilite başvurusu sunulmasına ve başarılı bulunması durumunda uygulanmasına ilişkin yetkili yönetim organı kararı sunulmuştur. (Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardan talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi

UYGUNLUK KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır	Kriterin Taşınmaması Durumunda Ön İnceleme Sonucu
1. Başvuru sahibi uygundur.			Ret
2. 1. Ortak uygundur.			Ret
3. 2. Ortak uygundur.			Ret
4. Varsa diğer Ortak-lar- uygundur.			Ret
5. Proje program kapsamında uygun olarak tanımlanan yerde uygulanacaktır.			Ret
6. Proje, geriye dönük 1 yıl içinde reddedilmiş olan aynı fizibilite tekliflerini içermemektedir.			Ret
7. Proje, geriye dönük 1 yıl içinde kabul edilmiş fakat sözleşme imzalanmamış olan aynı fizibilite tekliflerini içermemektedir.			Ret
8. Proje konusu Ajansın yürütmekte olduğu mali destek programının amaç ve öncelikleri kapsamında açıkça yer almaktadır.			Ret

Faaliyetin Teknik ve Mali Değerlendirmesi

Ön incelemeden geçen fizibilite çalışması teklifleri çalışmanın ilgiliği, yöntemi, sürdürülebilirliği, bütçe ve maliyet etkinliği açılarından aşağıda yer alan değerlendirme tablosuna göre teknik ve mali değerlendirmeye tabi tutulur.

DEĞERLENDİRME TABLOSU

Bölüm	Puan
1. İlgililik	45
1.1. Teklif edilen fizibilite çalışmasının konusu bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınması ve rekabet gücü açısından ne derece önemli?	10
1.2. Teklif, 2021 yılı Fizibilite Desteği kapsamında desteklenecek alanlarla ne kadar ilgili?	10
1.3. İhtiyaçlar ve sorunlar ne kadar doğru bir şekilde tanımlanmış?	10
1.4. Teklif edilen fizibilite çalışması diğer uygulanan/uygulanacak programlarla karşılaştırıldığında ne düzeyde katma değer yaratacak unsurlar içeriyor?	10
1.5. Teklif edilen fizibilite çalışması bölgeye hizmet edecek kritik ulusal veya uluslararası projeler için ne derece yönlendirici/özendirici olacaktır?	5
2. Yöntem ve Sürdürülebilirlik	30
2.1. Projede amaçlar, beklenen sonuçlar, faaliyetler yeterince tutarlı tanımlanmış mı?	10

2.2. Önerilen faaliyetler uygun ve uygulanabilir mi?	10
2.3. Başvuru Sahibi ve ortakları (eğer var ise) proje yönetimi ve teknik uzmanlık konusunda yeterli deneyime sahip mi?	10
3. Bütçe ve Maliyet Etkinliği	25
3.1. Tahmini maliyetler ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	10
3.2. Yapılması öngörülen harcamalar faaliyetlerin uygulanması için gerekli mi?	10
3.3. Proje önerisi için eş finansman öngörülmüş mü?	5
TOPLAM	100

Fizibilite teklifleri, değerlendirme komisyonu üyelerinin ikisi tarafından tablo-daki puanlama dikkate alınarak ayrı ayrı değerlendirilecektir. Proje teklifinin başarılı kabul edilebilmesi için her bir değerlendirme komisyonu üyesinden **ilgililik** bölümünden **en az otuz (30)** ve tüm değerlendirme komisyonu üyelerinden **ortalama altmış beş (65) puandan az olmamak kaydıyla ajans tarafından belirlenecek toplam başarı puanını** alması zorunludur.

İki değerlendirme komisyonu üyesinin vermiş olduğu puanlar arasında yirmi puan ve üzeri fark olması halinde, teklif üçüncü komisyon üyesi tarafından tekrar değerlendirilir. Üçüncü değerlendirme puanının diğer iki değerlendirme puanına olan farkının birbirine eşit olması halinde başarı puanı yüksek olan değerlendirme puanı ile üçüncü değerlendirme puanının aritmetik ortalaması esas alınır. Üçüncü değerlendirme puanının başarısız olması halinde ilgili proje için değerlendirme süreci yeniden başlatılır. Yeniden değerlendirme sonucunda da aynı durumun ortaya çıkması halinde değerlendirme komisyonu başka üyelerle yeniden oluşturularak proje tekrar değerlendirilir. Bir komisyon üyesinin başarılı, diğerinin başarısız bulunduğu fizibilite teklifi üçüncü komisyon üyesine incelenir. Üçüncü komisyon üyesi, fizibilite teklifini başarısız bulması halinde, puan farkına bakılmaksızın iki başarısız puanın; başarılı bulması halinde ise iki başarılı puanın aritmetik ortalaması alınır. Ancak başarılı puanlar arasındaki farkın yirmi ve üzeri olması durumunda ilgili proje için değerlendirme süreci yeniden başlatılır. Yeniden değerlendirme sonucunda da aynı durumun ortaya çıkması halinde değerlendirme komisyonu başka üyelerle yeniden oluşturularak proje tekrar değerlendirilir.

Başarılı bulunan fizibilite teklifleri, ajansın yıllık fizibilite desteği bütçesi sınırları dâhilinde desteklenirler. Ajans yıl içerisinde yeni başvuru almama yetkisine sahip olup bu durumda yeni başvuru alınmayacağı ajans internet sitesinde duyurur.

2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ

Değerlendirme sonucunda başarısız bulunan fizibilite tekliflerine ilişkin bildirimler, reddedilme nedeniyle birlikte başvuru sahibine KAYS üzerinden iletilir. Bu bildirim takip eden beşinci günün sonunda söz konusu hususlar tebliğ edilmiş sayılır.

Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayanır:

- Taahhütname, son başvuru tarihinden sonra alınmıştır,
- Başvuru sahibi veya ortaklarından biri ya da birkaçı uygun değildir,
- Proje uygun değildir (Örneğin, teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması, vb.)
- Proje program amacıyla yeterince ilgili değildir,
- Proje teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer faaliyetlere göre daha az puan almıştır,
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı teslim edilmemiştir,
- Bu rehberde bulunan herhangi başka bir kritere uyulmamıştır.

Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI

Yönetim Kurulu kararıyla desteklenmesi öngörülen fizibilite tekliflerine verilecek mali destek ve buna ilişkin ilke ve kurallar, başvuru sahibi ile ajans adına yönetim kurulu başkanı veya yönetim kurulunun yetkilendirmesi halinde genel sekreterin KAYS üzerinden imzalayacağı bir sözleşmeye bağlanır.

Sözleşme imzalanmadan önce ajans, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir. Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ajans internet sitesinde ilan edilmesinden itibaren on beş iş günü içinde ek bilgi ve belgeleri KAYS' yükler ve varsa matbu olarak teslim edilmesi gerekenleri Ajansa teslim eder. Sözleşmeler, gerekli belgelerin temininden sonra başvuru sahiplerine beş iş günü içinde KAYS üzerinden yapılacak bildirim müteakip en geç on iş günü içinde e-imza ile imzalanır. E-imza kullanılmaması durumunda ajansa başvuru yapılır. Bu süre zarfında ajansa başvurmayan veya sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır ve aynı proje için bir yıl süre ile tekrar başvuruda bulunamazlar. Bu süre zarfında, mücbir sebep veya beklenmeyen halden ötürü sözleşme imzalamayacağını bildiren sözleşme sahiplerine yirmi iş günü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS'ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz.

Başvuru sahibi tarafından doldurulmuş olan fizibilite desteği başvuru formu ve ekleri, sözleşmenin de ekleridir. Bu sebeple, değerlendirmeye tabi tutulan fizibilite teklifi metninde yer alan bilgilerde ve faaliyetlerde, uygulama esnasında proje içeriğini önemli ölçüde etkileyecek değişiklik yapılamaz. Bu tür desteklerde yararlanıcı, sözleşme yükümlülüklerini *en fazla altı ay* içerisinde tamamlayarak nihai raporunu ajansa sunar.

Fizibilite desteğinden yararlanan projeler için proje sonunda hazırlanacak fizibilitenin şablonu olarak güdümlü proje fizibilite formatı (EK GPFF) kullanılır. Bakanlık gerek görmesi halinde farklı formatlar belirleyebilir. Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluş desteklerinden faydalanmak amacıyla hazırlanacak fizibilitelerde, ajansın uygun görmesi halinde bu kuruluşlar tarafından talep edilecek fizibilite formatları kullanılabilir.

Ajans, raporun şekil, içerik ve kalite bakımından uygunluğunu kontrol eder. Uygunluk kontrolü kapsamında sunulan fizibilitenin şeklen ajans tarafından talep edilen formata uygunluğu kontrol edilir.

Ajans fizibilite desteği sonucunda hazırlanan fizibilite raporunun uygunluğunun değerlendirilmesinde teknik olarak ihtiyaç duyması durumunda meslek kuruluşları başta olmak üzere konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan destek alabilir.

Ajansla yararlanıcı arasındaki sözleşmede, proje uygulama süresi sona ermeden yararlanıcının taslak fizibilite çalışmasını ajansa sunması ve ajansın çalışma taslağını yukarıdaki başlıklar çerçevesinde gözden geçirerek varsa önerileriyle birlikte belirlenecek bir sürede yararlanıcıya bildirmesine yönelik hükümler konulabilir.

Raporların ajansa süresinde sunulmaması veya ajans tarafından uygun bulunmaması durumunda sözleşmeler feshedilerek sağlanan destek, ferileriyle birlikte geri alınır.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı

Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi

Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Ayrıca desteklenen proje kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, desteği durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir.

Taslak Fizibilite Raporları:

Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren taslak fizibilite raporlarını güdümlü proje fizibilite formatına (EK GPFF) uygun şekilde Ajansa sunmak zorundadır. Yararlanıcı, proje uygulama sürecinde, şablonu ve zamanı sözleşmede belirtilmek suretiyle 2 taslak fizibilite raporunu Ajansa sunmakla yükümlüdür. Taslak fizibilite raporlarının yapılan incelemelerde yeterli düzeyde bulunmaması durumunda, yararlanıcının gerekli düzeltmeleri en kısa sürede tamamlaması beklenmektedir. Yeterli düzeye zamanında ulaşmayan taslak raporlar, projenin risklerinin yönetilmesi kapsamında erken uyarı ve bunu izleyen fesih süreçlerinin başlamasına neden olacaktır.

Sözleşmenin değiştirilmesi

Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Başvuru sahibi tarafından doldurulmuş olan fizibilite desteği başvuru formu ve ekleri, sözleşmenin de ekleridir. Bu sebeple, değerlendirmeye tabi tutulan proje teklifi metninde yer alan bilgilerde ve faaliyetlerde, uygulama esnasında proje içeriğini önemli ölçüde etkileyecek değişiklik yapılamaz.

Raporlar

Yararlanıcılar, sözleşme yükümlülüklerini en fazla altı ay içerisinde tamamlayarak nihai raporunu Ajansa sunar. Ayrıca, yararlanıcılar sözleşmede belirtilen dönemde faaliyetin etkilerinin değerlendirilebilmesi amacıyla sunulacak faaliyet sonrası değerlendirme raporunu sunarlar. Bununla birlikte Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Ödemeler

Ödemeler Ajans tarafından belirlenecek ve sözleşmede belirtilecek başvuru sahibinin ya da ortağının sadece bu faaliyet için açtırıp kullanacağı ve sözleşmede belirtilen banka hesap numarasına yatırılır. Yapılan ön ödemeler tamamen harcanana kadar, proje hesabının bakiyesi yararlanıcı tarafından sözleşmede bildirilen proje hesabına bağlı bir repo hesabında değerlendirilir. Faaliyete özel banka hesabı Ajansın yetkilendirilmiş personeli tarafından yakından ve kesintisiz takip edilebilecektir.

Gerekli şartların sağlanması ile **destek tutarının % 20 (Yirmi)** si yararlanıcıya **ön ödeme** olarak aktarılır. Nihai ödeme hak ediş esasına göre gerçekleştirilir. Ön ödeme, eğer talep edildiyse, sözleşme imzalanmasını takip eden on beş gün içerisinde başvuru sahibinin sadece bu faaliyet için açtırıp kullanacağı ve sözleşmede belirtilen banka hesap numarasına yatırılır. Nihai ödeme ise, proje uygulama süresinin bitimini takip eden otuz gün içinde yararlanıcı tarafından sunulacak nihai raporun ve ödeme talebinin uygun bulunması halinde, raporun onaylandığı tarihten itibaren otuz gün içinde yine yararlanıcının sözleşmede belirtilen banka hesabına yatırılır. Sözleşmede belirtilen uygulama süresinin sona ermesini takiben, ön ödeme tutarının ve varsa yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcadığını gösteren belgeler, nihai ürün ve nihai rapor yararlanıcı tarafından Ajansa sunulur. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan hiçbir ödeme yapılmaz.

Raporların ajansa süresinde sunulmaması veya Ajans tarafından uygun bulunmaması durumunda sözleşmeler feshedilerek sağlanan destek, ferileriyle birlikte geri alınır.

Fizibilite Raporunun Uygunluğu:

Fizibilite Raporu: Fizibilite raporu yatırımlar için hazırlanan çalışmaların bütünüdür. Bu çalışmalar yatırımın yapılması durumunda karlılığının ne olacağını gösteren raporlamadır. Kısaca yatırımın ne kadar "yapılabilir" olduğunu gösteren bir rapor türüdür. Bir projeye başlarken yatırım yapılmadan önce bazı analiz ve değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bu araştırmalar projenin ne kadar akılcı ve karlı olduğunu ortaya koymaya yönelik olarak yapılır.

Fizibilite Raporu İçeriği: Fizibilite raporu, yatırımcının ne üreteceği, nasıl üreteceği, üretilen malı veya hizmeti ne fiyattan nereye satacağı, ne kadarlık bir yatırımın tutarına fon sağlayacağı, yatırımdan ne kadar gelir sağlayacağı sorularına cevap vermelidir. Fizibilite raporu ya da yapılabilirlik çalışması; ekonomik analiz, teknik analiz ve mali analiz olmak üzere üç bölümden oluşan detaylı bir çalışmadır. Üç aşamalı kapsamlı bir çalışmayla proje önerisi belirli kriterlere göre değerlendirilerek

proje önerisinin kabul veya ret edilmesine karar verilir. Yatırım projelerinin değerlendirilmesinde proje konusu ürünün veya hizmetin satış (Ekonomik Analiz) ve üretim olanakları (Teknik Analiz) ile getirisi (Mali Analiz) belirlenir. Bir proje tarafından tüketilen girdiler (kaynaklar) ve üretilen çıktılar (mal, hizmet) belirlenmesi ve karşılaştırılması yapılmaktadır.

Bir Çalışmanın Fizibilite Olarak Değerlendirilmesi için Gerekli Olan Temel Çıktılar:

- Ne üretilecek?
- Kim için Üretilecek?
- Ne kadar satılacak ve satış fiyatı ne olacak?
- Pazarın durumu, gelişme potansiyeli, satış/dağıtım kanalları, rekabet koşulları nasıldır?
- Nerede, nasıl, ne kadar ve hangi maliyet ile üretilecek?
- Yatırım için ne kadar para/kaynak gerekecek?
- Yatırım yapmaya değer mi?

Bir Çalışmada Aşağıdaki Unsurlardan Herhangi Biri Yoksa Bu Çalışma Fizibilite Olarak Değerlendirilemez

- Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirilebilecek ölçüde tanımlanmış mıdır?
- Kurulu kapasitedeki (teorik) üretilecek yıllık maksimum ürün ve/veya hizmet miktarı belirlenmiş mi?
- Yatırımın ekonomik ömrü boyunca elde edeceği net fayda hesaplanmış mı?
- Toplam yatırım tutarı (Sabit Yatırım Tutarı + Başlangıç İşletme Sermayesi ihtiyacı) hesaplanmış mı?
- İlk iki maddede yer alan toplam fayda ile toplam yatırım tutarı (maliyet) karşılaştıran yöntemler (net bugünkü değer, iç verim oranı ve geri ödeme süresi) kullanılmış mı?

Proje hazırlığı sırasında EK A Fizibilite Şablonu ve EK B Kontrol Listesi incelenmeli, proje teklifinin kabul edilmesi durumunda projenin çıktısı olarak üretilmesi gereken fizibilite raporunun formata uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Fizibilite desteğinde sonunda hazırlanacak nihai fizibilite raporları Ek A Gündümlü Proje Fizibilite formatına (EK GPFF) uygun şekilde hazırlanmalıdır. Ajans, raporun şekil, içerik ve kalite bakımından uygunluğunu kontrol eder. Uygunluk kontrolü kapsamında sunulan fizibilitenin şeklen Ajans tarafından talep edilen formata uygunluğu kontrol edilir.

Hazırlanma süreci, içerik ve kalite bakımından ise aşağıda belirtilen hususlar üzerinden değerlendirme yapılır.

- Fizibilite raporu, teklif aşamasında yer alan amaçlarla örtüşmekte midir?
- Fizibilite çalışmasında yeterli nitelikte personel görev almış mıdır?
- Fizibilite raporu formatında yer alan bütün başlıklar için yeterli araştırma ve inceleme yapılmış mıdır?
- Fizibilite raporlarında yer alması beklenen genel kabul görmüş analiz teknikleri kullanılmış mıdır?
- Fizibilite çalışmasında kullanılan veriler ve veri kaynakları güvenilir midir?
- Yapılan çalışma daha önce başka kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmış bir çalışmanın tekrarı mıdır?

- Yapılan çalışmalar etik dışı (sahtecilik, intihal, çarpıtma, tekrar yayım, haksız yazarlık, uydurmacılık ve benzeri) unsurları içermekte midir?
- Ajans tarafından içeriğe ilişkin belirtilen diğer hususlar yerine getirilmiş midir?

Ajans fizibilite desteği sonucunda hazırlanan fizibilite raporunun uygunluğunun değerlendirilmesinde teknik olarak ihtiyaç duyması durumunda meslek kuruluşları başta olmak üzere konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan destek alabilir.

Raporların ajansa süresinde sunulmaması veya Ajans tarafından uygun bulunmaması durumunda sözleşmeler feshedilerek sağlanan destek, ferileriyle birlikte geri alınır.

Projeye ait kayıtlar

Yararlanıcı, projenin uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar desteğin son ödemesinin yapılmasından sonra **beş yıl** süreyle saklanmalıdır.

Denetim

Gerektiğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, faaliyet uygulama ve yönetim mekânlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Tanıtım ve Görünürlük

Yararlanıcılar ve ortakları; projelerinin ajans tarafından desteklendiğinin ve Kalkınma ajanslarının ulusal düzeyde Bakanlık tarafından koordine edildiğinin görünürlüğünü sağlamak için Ajansın internet sitesinde www.cka.org.tr yayınlanan "Tanıtım ve Görünürlük Rehberi"ne uygun olarak gerekli tedbirleri almalıdırlar.

Satın Alma İşlemleri

Yararlanıcıların desteklenen projeleri kapsamında yapacakları ihale ve satın alma faaliyetleri, satın alma ve ihale usul ve esasları doğrudan kanun veya yönetmelikle belirlenen kurum ve kuruluşlar bakımından kendi mevzuatlarına göre, diğer kişi, kurum ve kuruluşlar bakımından ise Proje Uygulama Rehberinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

Çukurova Kalkınma Ajansı, zorunlu hallerde fizibilite desteğini yönetim kurulunun onayını almak şartıyla Ajans Genel Sekreteri tarafından desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal edebilir. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

EKLER**EK A:** Fizibilite Şablonu**EK B:** Kontrol Listesi**EK A: FİZİBİLİTE ŞABLONU****GÜDÜMLÜ PROJE FİZİBİLİTE FORMATI****1. PROJE TANIMLAMA BİLGİLERİ****1.1. Proje Adı**

Projenin adını yazınız. Bu adın proje hakkında fikir veren, kısa ve özgün olmasına dikkat ediniz.

1.2. Proje Uygulayıcıları**1.2.1. Proje Yararlanıcısı**

Projenin yürütülmesinden doğrudan sorumlu olacak ve Başvuru Sahibinin Beynamesi'ni imzalayacak kurum/kuruluşu (başvuru sahibi) yazınız.

1.2.2. Ortaklar

Projenin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda doğrudan veya dolaylı fayda veya menfaat elde ederek bunun karşılığında yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunacak ve Ortaklık Beynamesi'ni imzalayacak kurum ve kuruluşları yazınız.

1.2.3. İştirakçiler

Projenin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda, doğrudan fayda veya menfaat elde etmeden yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunacak (sponsorluk, teknik destek sağlama vb.) ve İştirakçi Beynamesi'ni imzalayacak gerçek veya tüzel kişileri yazınız.

1.3. Toplam Bütçe ve Talep Edilen Destek Miktarı**1.3.1. Proje Bütçesi**

Projenin tahmini toplam bütçesini TL olarak yazınız.

1.3.2. Destek Miktarı

Proje kapsamında kalkınma ajansından talep edilen katkı miktarını TL olarak yazınız.

1.3.3. Eş Finansman

Proje uygulayıcılarının sağlayacakları toplam katkı miktarını TL olarak yazınız.

1.4. Uygulama Süresi

Projenin uygulama süresini ay olarak yazınız.

1.5. Uygulama Yeri**1.5.1. İl**

Projenin uygulanacağı ili yazınız.

1.5.2. İlçe(ler)

Projenin uygulanacağı ilçe(ler)i yazınız.

1.5.3. Yer Seçimi

Projedeki yer seçimi, hedef kitleyle ilişkisi kurularak ulaşılabilirlik, katılımcılık ve uygunluk boyutları ile gerekçelendirilecektir.

1.6. Proje Özeti

Projeyi kısaca anlatınız. (En fazla 75 kelime)

2. PROJENİN GEREKÇESİ, AMACI VE HEDEFLERİ**2.1. Proje Konusu ve Sorun/İhtiyaç Tanımı****2.1.1. Proje Konusu**

Proje konusunu açıklayınız.

2.1.2. Proje ile Çözülmesi Hedeflenen Sorun veya Karşılanması Hedeflenen İhtiyaç Tanımı

Proje bir darboğazın çözülmesine yönelik olmalıdır. Bu bölümde söz konusu darboğaz açıkça tanımlanmalıdır. Varsa konu ile ilgili analiz çalışmaları ve mevcut verilere atıf yapılmalıdır.

(Bu kısımda sorun/ihtiyaç kısaca tanımlanacak olup proje arka planı ve gerekçesi, detaylı olarak "Projenin Arka Planı ve Müdahale Gerekçesi" başlığı altında açıklanacaktır.)

2.2. Projenin Arka Planı ve Müdahale Gerekçesi

Projenin arka planını ve ortaya çıkma gerekçesini; uygulanacağı bölgenin ihtiyaç ve sorunlarını dikkate alarak, somut veriler (nitelikli saha çalışmaları, ekonomik ve sosyal analizler, arz ve talep değerlendirmeleri vb.) kullanılarak ve Ajansın Bölge Planı ile ulusal ölçekteki plan ve programlardaki öncelik, hedef, strateji ve tedbirlerle de ilişkisini kurarak yazınız. (Bu bölüm, Proje ile Çözülmesi Hedeflenen Sorun veya Karşılanması Hedeflenen İhtiyaç Tanımı bölümündeki sorun ve/veya ihtiyaç tanımlamalarının ayrıntılı açıklaması niteliğinde olmalıdır.)

Sorun/ihtiyaç tanımı ile projenin sunacağı çözüm arasındaki ilişki, ekte yer alan mantıksal çerçeve matrisi kullanılarak ortaya konulacaktır.

2.3. Projenin Genel Hedefi

Tamamlanmasını müteakip projenin orta ve uzun vadede katkıda bulunacağı ve olumlu yönde değiştireceği hususları yazınız.

Örnek: ildeki girişimci ekosisteminin gelişmesine katkı sağlamak

2.4. Proje Amaçları

Projenin ortaya çıkma gerekçesi olan sorunlara yönelik sağlayacağı çözümleri dikkate alarak projenin tamamlanması ile birlikte ulaşılabilecek hedef(ler)i yazınız.

(Not: Buraya yazılanlar çıktı değil, sonuç göstergesiyle ilişkili olmalıdır.)

2.5. Projenin Hedef Aldığı Kesim**2.5.1. Hedef Gruplar**

Projenin uygulama süreci içerisinde veya tamamlanması ile birlikte proje sonuçlarından doğrudan olumlu fayda sağlayacak olan kişi, grup, kurum ve kuruluşları adlarını, tahmini sayılarını ve seçilme gerekçelerini belirtmek suretiyle maddeler halinde yazınız.

2.5.2. Nihai Faydalanıcılar

Projenin tamamlanması ile birlikte orta-uzun vadede (1-5 yıl) proje sonuçlarından doğrudan ya da dolaylı fayda sağlayacak olan kişi, grup, kurum ve kuruluşları yazınız.

2.6. Proje Desteği Olarak Güdümlü Proje'nin Seçilme Nedeni**2.6.1. Talep Edilen Diğer Destekler**

Proje için başka bir kaynaktan destek talebinde bulunuldu mu?

2.6.2. Alınan Diğer Destekler

Proje başka bir kaynaktan desteklendi mi?

2.6.3. Diğer Desteklere Uygunluk

Proje başka bir programdan desteklenmeye uygun mu?

2.6.4. Kalkınma Ajansından Destek Talebi Nedeni

Proje için kalkınma ajansından proje desteğinin tercih edilmesinin sebebi nedir?

3. PROJE FİKRİNİN KAYNAĞI ve DAYANAKLARI**3.1. Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, Proje vb.**

Projenin ilişkili olduğu veya dayandığı ulusal, bölgesel veya yerel plan, programlar, stratejiler (örneğin kalkınma planı, bölge planı, BGUS, ulusal ihracat stratejisi vb.) ile ilişkisini açıklayınız. Kalkınma ajanslarının hazırladığı Sonuç Odaklı Program (SOP) ve ajansın diğer analiz raporları ve faaliyetleri ile ilişkisi de bu bölümde ortaya konulacaktır.

3.2. Projenin Tamamlayıcılığı

Projenin yerel, bölgesel ya da ulusal ölçekte uygulanan diğer projelerle (varsa) ilişkisini; tamamlayıcılık, mükerrerlik ve sinerji hususlarını dikkate alarak yazınız.

3.3. Proje Konusu İle İlgili Diğer Kuruluşlar

Projenin uygulaması ile ilgili izin işlemlerini yürütecek ve/veya proje konusunda bilgi verilmesi gereken kurum ve kuruluşları gerekçeleri ile birlikte yazınız.

4. PROJE İLE İLGİLİ AYRINTILI BİLGİLER**4.1. Proje Kapsamında Yapılacak Faaliyetler**

Projenin temel faaliyetlerini (satin alma, tesis kurulumu, hizmet geliştirme eğitim, danışmanlık, inşaat, insan kaynakları vb.) maddeler halinde yazınız ve her bir faaliyetin kapsamını kısaca açıklayınız.

4.2. Proje Bileşenlerinin Maliyeti ve Bütçe

Projenin temel faaliyetleri için öngörülen bütçeyi belirtiniz. Ayrıntılı bütçe, güdümlü proje fizibilite formu ekinde yer aldığı için bu bölümde temel faaliyetler bazında maliyet belirtilmesi yeterli olacaktır.

4.3. Öngörülen Finansman Kaynakları

4.3.1. Proje Bütçesi

Proje tahmini bütçesini TL olarak yazınız.

4.3.2. Kalkınma Ajansı Desteği

Kalkınma ajansından talep edilen destek tutarını TL olarak yazınız.

4.3.3. Eş Finansman

Proje bütçesinden eş finansman olarak karşılanacak tutarı TL olarak yazınız.

4.3.4. Projedeki Destek Oranı

% [(Destek Miktarı / Bütçe) x 100] olarak belirtiniz.

4.3.5. Yapım İşlerinin Tahmini Bedelinin Proje Bütçesine Oranı

Proje kapsamında öngörülen yapım işlerinin (inşaat ve tadilat) proje bütçesine oranını belirtiniz.

4.4. Beklenen Çıktı ve Sonuçlar

Projeden beklenen çıktı ve sonuçları açıklayınız.

4.5. Beklenen Etkiler

Proje ile yaratılması beklenen ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri, bölgesel ve sektörel açıdan değerlendiriniz.

4.6. Projenin İl/ilçe/Bölge Ekonomisine Katkısı

Projenin, Programın genel hedefinde yer alan bölge ekonomisinin geliştirilmesine katkısı, etkileyeceği sektörler itibarıyla temel göstergeler kullanılarak belirtilecektir.

4.7. Performans Göstergeleri

Proje süresi içerisinde veya projenin tamamlanması ile birlikte elde edilecek başarıları doğrulayacak kritik göstergeleri belirli, ölçülebilir, kabul edilebilir, gerçekçi, zamana bağlı olarak "çıktı" ile "sonuç" göstergeleri şeklinde sınıflandırarak aşağıdaki tabloya işleyiniz.

Çıktı Göstergeleri: Proje kapsamında yapılan faaliyetler sonunda elde edilen kazanımları ortaya koyan göstergelerdir. Örnek: kurulan girişimci merkezi sayısı: 1

Sonuç Göstergeleri: Projenin beklenen sonuçları ve amaçları ile ilgili ve direkt projenin başarısını, sağladığı katkıları ortaya koyan kritik başarı göstergeleridir. Örnek: kurulan girişimci merkezinde eğitilenler arasından kendi işini kuran girişimci sayısı: 5

	Gösterge	Birim	Başlangıç Değeri	Hedef
Çıktı Göstergeleri				
Sonuç Göstergeleri				

4.8. Proje Konusu Taşınmazların Mülkiyet Durumu

Projenin uygulanacağı taşınmazların (bina, arsa vb.) mülkiyetinin durumunu açıklayınız. Mülkiyet durumunu ve söz konusu taşınmazın proje için tahsis edildiğini gösteren belgeler ekte yer almalıdır.

4.9. İş Planı

Projenin tahmini iş planını, başlangıçtan itibaren kaçınıcı ayda hangi faaliyetlerin yapılacağını belirtecek şekilde açıklayınız ve bir takvim üzerinde gösteriniz.

4.10. Projenin Riskleri

Projenin uygulama ve uygulama sonrası işletme dönemine ilişkin muhtemel risklerini; olasılık (1 çok düşük ihtimal, 5 çok yüksek ihtimal), etki düzeyi (1 çok düşük, 5 çok yüksek) ve bu risklere yönelik alınabilecek tedbirler bakımından analiz ediniz.

Ayrıca projeden beklenen faydanın sağlanamaması riski de değerlendirilerek alınacak tedbirler belirlenmelidir.

#	Risk Tanımı	Dönem (Uygulama / İşletme)	Olasılık (1-5 arası)	Etki Düzeyi (1-5 arası)	Tedbir
1					
2					
...					

4.11. Projenin İşletme Modeli, Yönetim Yapısı ve Sürdürülebilirliği

4.11.1. Yönetim Yapısı

Proje sahibi ve ortaklarının ve varsa diğer paydaşların tahsis edecekleri personel bilgileri ve oluşturulacak kurumsal yönetim mekanizması nedir? Bu bölüme organizasyon şeması da eklenmelidir.

4.11.2. Proje Süresince Yönetim Modeli

Proje yönetim ekibi, idari, mali ve teknik açılardan proje yönetimi yaklaşımı, proje uygulayıcıları ile yapılacak iş birlikleri vb. nedir?

4.11.3. Üretilecek Çıktı ve Hizmetler

Proje sonucunda ne tür çıktı ve hizmetler üretilecek?

4.11.4. Çıktı ve Hizmetlerin Kullanıcıları

Bu çıktı ve hizmetlerden kimlerin hangi koşullarda yararlanacağı açıklanmalıdır.

4.11.5. Proje Sonrası Yönetim Modeli

Personel ihtiyacı, girdi ve işletme maliyetleri, satış gelirleri, nakit akışı vb. kurumsal ve mali unsurlar açısından projenin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı açıklanmalıdır.

EK B: KONTROL LİSTESİ

	KONTROL UNSURLARI	AÇIKLAMA
1	Yatırım tamamlandıktan sonra ne satılacak? Satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, bina özelliklerinin tanımlanmasını ve işletme giderlerini oluşturacak ölçüde tanımlanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Yatırım tamamlanıp tesis işletmeye geçtikten sonra, satışa konu olacak ürün/hizmetler yeterli düzeyde tanımlanmış olmalıdır. Ürün seçiminde göz önüne alınan kriterler açıklanmış mı? Sabit yatırım unsurları bu tanımlanan ürün ve/veya hizmete göre oluşturulacağı için satılacak ürün ve/veya hizmetin fiziki/kimyasal/ içerik/birim zamanda üretilecek sayı/miktar ve/veya yapısının net olarak ortaya konmuş mu? Bu ürün ve/veya hizmet tanımı; söz konusu pazarın ve ürün/hizmet fiyatının araştırılmasına, üretimine ilişkin tekniklerin oluşturulabilmesine imkân vermiş mi?
2	Gerekli destek etütleri yapılmış mı?	<ul style="list-style-type: none"> Hedeflenen üretimin gerektirdiği türdeki ve/veya yatırıma ilişkin varsa destek etütleri yapılmış mı? (Örneğin yatırımın konusu jeotermal ise kaynak sondaj raporu, HES ise akış ve yağış verileri, meyve işleme ise hammadde etüdü, hizmet satışı ve/veya AR-GE merkezi ise satışa esas hizmetlerin ve ihtiyacın belirlenmesine yönelik anketler; turizm kış sporları merkezi vb. ise meteoroloji veri, zemin etütleri, yer üstü yer altı düzenlerinin araştırılması, maden işlemede rezerv etüdü gibi). Etütler güncel mi? Hedeflenen ilgili taraflara yeterli düzeyde/sayıda ulaşılmış mı? Hedeflenen sonuçlar elde edilmiş mi? Ulaşılan sonuçlar proje tasarımına kazandırılmış mı?
3	Tam kapasitede yılda üretilecek maksimum üretim miktarı (kurulu kapasite yani teorik kapasite) belirlenmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Kurulu kapasite seçilirken hangi unsurların göz önüne alındığı açıklanmış mı? Seçilen kurulu kapasite ile göz önüne alınan unsurlar uyumlu mu? Göz önüne alınan unsurlar yeterli mi? Vardiyanın söz konusu olduğu üretim tiplerinde ekonomik ve teknik değerlendirmede vardiya unsurunun kurulu kapasite seçimine etkisi irdelenmiş midir? Kullanılan verilerin kaynağı açıklanmış mı? Veri kaynakları güncel/güvenilir mi?
4	Yatırım yeri belirlenmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Yatırımın varsa tapusu, mülkiyet durumu, harita ve/veya uydu görüntüsü/ imar durumu vb. verilmiş mi? Yatırımın gerçekleştirilmesine engel teşkil edecek sit alan/yüksek gerilim hattı, dere yatağı, doğalgaz hattı vb. deplasman gerektiren durum, koruma alanı, güvenlik bölgesi vb. durum araştırılmış mı? Arazi maliyeti konusunda tespit yapılmış mı? Kaynak güvenilir mi?
5	Yatırım yerine ilişkin seçim kriterleri açıklanmış mı?	<ul style="list-style-type: none"> Yatırım yeri yatırım tutarını ve yatırımın sürdürülebilirliğini doğrudan etkileyen temel unsurlardan biridir. Lokasyonu nedeni ile başarısız olmuş örneklerin tekrarlanması ve yatırım yerinin yatırımın boyutunu etkileyecek düzeyde netleştirilmesi gerekir. Yer seçiminde göz önüne alınan faktörler açıklanmış mı? Yatırım yerinin amaçlanan üretim açısından uygunluğuna dair göz önüne alınan faktörler sahada irdelenmiş mi? Göz önüne alınan faktörler yeterli mi? Kullanılan veriler açıklanmış mı? Veriler güncel/erişilebilir mi?

6	Yatırıma ilişkin makine/ekipman teknolojisi ve üretim yöntemi araştırılmış/belirlenmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Teknoloji ve üretim yöntemi seçiminde göz önüne alınan faktörler net şekilde ortaya konmuş mu? Seçim kriterleri ile yapılan seçim uyumlu mu? Seçilen teknolojinin rekabetçi olduğunu gösteren veriler raporda mevcut mu? Mevcut teknoloji alternatifleri irdelenmiş mi? Kullanılan veriler açıklanmış mı? Veriler güncel/erişilebilir mi?
7	Ana üretim tekniği ve teknoloji/makine grubu seçilmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Seçilen ana makine grubu belirlenmiş/tanımlanmış ürünü, belirlenmiş nitelikte üretecek, rekabetçi nitelikte bir makine grubu mudur? Bu makine grubunun fiyat teklifleri ve/veya proformaları yeterli ayrıntıyı içermekte midir? Makinelerin üretim kapasitesi öngörülen kurulu kapasite ile uyumlu mudur?
8	Ana makine ekipman dışında yardımcı tesis/makine ekipmanlar belirlenmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Hedeflenen üretimi hedeflenen kurulu kapasitede gerçekleştirmek için ana makineler dışında gerekli olan yardımcı makine ekipmanlar seçilmiş mi? Seçim kriterleri açıklanmış mı? Bu ekipmanların ana makine ile uyumu teyit edilmiş mi? Veri ve kaynaklar güncel ve erişilebilir mi?
9	Sabit Yatırımın Gerçekleştirilmesindeki süreç faaliyet planı/termin planı oluşturulmuş mudur?	<ul style="list-style-type: none"> Yatırımın termin planının (fiili gerçekleşme ve ödeme planı) özeti yatırım tablosu ile uyumlu şekilde oluşturulmuş olmalıdır ve yatırımın niteliğine göre gerekirse detaylandırılmalıdır. Öngörülen süreler yapılacak işlerin gerçekleştirilmesi açısından makul ve uygulanabilir olmalıdır. Yatırım unsurlarının ödeme süreleri, bu unsurların fiili gerçekleşme süreleri ile yılı geçen ölçüde farklılaşıyorsa fiili gerçekleşme planı dışında ödeme planı teknik değerlendirme bölümünde da yapılmalı ya da açıklanmalıdır. Bu tür bir ödeme planının finansman tablosuna da doğru şekilde yansıtılmış olması gerekir?
10	Satılacak şey eğer üretilecek/imal edilecek bir ürün ise bu ürünün üretimine ilişkin akım şeması ve madde balansı yapılmış mı?	<ul style="list-style-type: none"> Belirlenmiş olan satılacak ürüne ilişkin akım şeması ve madde balansı yapılırken kullanılan verilerin kaynağı açıklanmış mı? Veriler güncel ve erişilebilir mi?
11	Satılacak şey eğer bir hizmet ise bu hizmetin birim miktarına ilişkin temel girdiler belirlenmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Satılacak hizmetin birim miktarına ilişkin olarak kullanılacak hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, tedarik edilecek diğer malzemeler gibi temel girdiler belirlenmiş/hesaplanmış mı? Bu hesaplamada kullanılan baz alınan veriler güncel ve erişilebilir mi?
12	Madde balansları ve/veya birim hizmet girdileri doğru hesaplanmış mı?	<ul style="list-style-type: none"> Bu hesapların birim düzeyinde temkinli ve doğru hesaplanmış olması gerekir. Birim düzeyinde doğru hesaplanmış rakamların öncelikle yıllık kurulu kapasitedeki işletme giderlerine yansıtılması daha sonra mali tablolara (Proforma giderlere ve nakit akımı tablolarına) öngörülen Kapasite Kullanım Oranında (KKO) yansıtılması gerekir. Bu yansıtma işlemleri doğru yapılmış mıdır?
13	Temel düzeyde tesis yerleşim planları mevcut mudur?	<ul style="list-style-type: none"> Yerleşim planlarında öngörülen yerleşimler belirlenen tüm makine ekipman parkı ile uyumlu mudur? Yatırımın finansmanını karşılayacak kurumun talep ettiği düzeyde (mimari/İNŞAAT PROJESİ) mevcut mudur?

14	Organizasyon şeması ve çalışacak personel sayısı nitelikleri belirlenmiş midir?	<ul style="list-style-type: none"> Organizasyon şeması ve çalışacak personelin sayısı niteliği kurulu kapasitede çalışacak personele göre hazırlanmış mıdır? Bu personelin varsa geçici/sürekli çalışacak olanlarının ayrımı yapılmış mıdır? Sabit elde tutulması gereken kritik personel sayısı ile Kapasite Kullanım Oranına (KKO) göre değişkenlik gösterecek personel ayrımı yapılmış mıdır?
15	Teknik Kapasite Kullanım Oranı belirlenmiş midir?	<ul style="list-style-type: none"> Fiili Kapasite / Teorik (kurulu kapasite) oranı hesaplanmış mıdır? Hesaplama varsayım ve verileri açıklanmış mıdır?
16	Toplam yatırım tablosu (sabit yatırım + Başlangıç İşletme sermayesi yatırımı) oluşturulmuş/hesaplanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Sabit yatırım tutarları termin planına (eğer fiili gerçekleşme ile ödeme planı farklılaşıyor ise ödeme planına uygun şekilde) göre oluşturulmalıdır. Yatırım tablosunda öngörülen hesaplanan yatırım unsurlarının tutarları KDV hariç hesaplanmış olmalıdır (KDV den arındırılması mümkün olmayan inek araçlar hariç). Yatırım unsurları hesaplanırken, bu unsurların kurulu kapasite, deneme üretimi süreçleri ile uyumu gözetilmiş olmalıdır. İade edilecek KDV hesaplanmış olmalıdır.
17	Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme giderleri tablosu oluşturulmuş mudur?	<ul style="list-style-type: none"> Yıllık üretim ve işletme giderleri tablosunda kullanılan girdi birim fiyatları KDV hariç, peşin ve girdinin tesise mal oluş fiyatları (nakliye dâhil) olmalıdır. Fiyatların tespitinde bu konu dikkate alınmış olmalıdır (özellikle işletme giderleri içinde büyük paya sahip girdilerde bu konu daha fazla önem arz eder)
18	Hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi yıllık tam kapasitedeki tüketim miktarları madde balansları ve/veya birim hizmet için öngörülen temel girdi miktarları ile uyumlu mudur	<ul style="list-style-type: none"> Üretim söz konusu olduğu fizibiliteelerde, tam kapasitedeki üretim/işletme giderleri Madde Balansından alınmış olmalıdır. Satışa konu olan unsur üretilmiş bir mamul olmayıp, bir hizmet ise birim hizmet için gerekli olan girdilerin hesabından tam kapasitedeki üretim ve işletme giderlerine aktarılmış olmalıdır.
19	Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme için gerekli enerji, su tüketimlerinin hesabı yapılmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Yıllık kurulu kapasitede gerekli olan enerji ve su tüketim miktarları, kurulu kapasitedeki üretim ile uyumlu mudur? Bu hesaplamalar yapılırken kullanılan verilerin/yapılan varsayımların kaynağı açıklanmış mıdır?
20	Tam kapasitede yıllık personel giderleri hesaplanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Personel giderlerinin kurulu kapasitede ve yıllık hesaplanmış olmasına dikkat edilmelidir. Bu giderlere konu olan personel sayısı ve niteliğinin organizasyon şeması ile ve kurulu kapasite ile uyumlu olması gerekir. Ücret dışındaki varsa diğer sosyal haklar belirtilmiş olmalıdır. Varsa geçici ve/veya mevsimlik çalışanlar ayırt edilmiş olmalıdır.
21	Tam kapasitede yıllık bakım onarım-genel gider- satış pazarlama giderleri hesaplanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Bu gider unsurlarının içeriği ve hesaplama biçimi açıklanmış olmalı ve kurulu kapasite ile uyumlu olmalıdır.
22	Tam kapasitedeki üretim ve işletme gider unsurlarına ilişkin sabit ve değişken gider oranları belirlenmiş midir?	<ul style="list-style-type: none"> Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme giderlerinin sabit /değişken tutarları ayrıştırılmış olmalıdır. Gider unsurlarının toplam işletme giderleri içindeki oranların belirlenmesinde, özen gösterilmesi ve detaylandırılması gereken unsurun belirlenmesi açısından fayda vardır.

23	Tam kapasitede işletme sermayesi tablosu ve hesabı yapılmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> İşletme sermayesinin unsurları ve hesaplamada göz önüne alınan varsayım ve veriler açıklanmış olmalıdır. İşletme sermayesinin sabit ve değişken tutarları ayrıştırılmış olmalıdır. Bu unsurlar Tam Kapasitedeki Yıllık İşletme Giderleri Tablosu ile uyumlu olmalıdır. Çelişki içermemeli. Vadeli satış süresi dikkate alınmış olmalı ve bu sürenin ekonomik değerlendirmede tespit edilen süre ile uyumlu olması gerekir.
24	Hesaplanan işletme sermayesi miktarı yatırım tablosuna eklenmiş midir?	<ul style="list-style-type: none"> İlk sene Kapasite Kullanım Oranı (KKO) yansıtılmış başlangıç işletme sermayesi miktarı sabit yatırıma eklenecek toplam yatırım tutarı hesaplanmış olmalıdır.
25	Tam kapasitede yıllık işletme gelirleri hesaplanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Tam kapasitedeki yıllık işletme gelirlerindeki satışa konu üretim miktarının madde balansındaki üretim miktarı ile uyumlu olması gerekir. Madde balansında satışa konu olan varsa yan ürünlerin ve/veya diğer ürünlerin de gelir tablosunda dikkate alınması, varsa satışta iade vb. detayların da dikkate alınmış olması gerekir. Benzer şekilde tam kapasitede yıllık işletme gelirlerinde kullanılan satış fiyatlarının da ekonomik değerlendirmede tespit edilmiş fiyatlar ile uyumlu olması gerekir. Bu fiyatlar da KDV siz olmalıdır.
26	Tesisin ekonomik ömrü öngörülmüş müdür?	<ul style="list-style-type: none"> Öngörüye esas açıklama var mıdır?
27	Tesisin hurda değeri hesaplanmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Hurda değer hesabında kullanılan varsayım ve kabullerin, tesisin teknolojik özellikleri ile uyumlu olması gerekir.
28	Yatırım konusundaki riskler yeterli ölçüde değerlendirilmiş mi?	<ul style="list-style-type: none"> Yatırımın riskleri yatırımın türüne, yatırımın yerine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Risklerin yeterli düzeyde irdelenmiş olması gerekir. Yatırım konusunda varsa yerli başarısız ve başarılı örneklerin yerinde incelemesinin yapılması ve proje tasarımında muhakkak göz önüne alınması gereklidir. Yabancı başarılı örnekler yatırım tasarımında dikkate alınabilecek ölçüde (eğer yatırım yeri ve konusuna uygulanması mümkün ise) irdelenmeli ve proje tasarımında yer almalıdır. (satılacak ürün/hizmetler olarak, yatırımın kapsamı olarak vb.)
29	Yatırım konusuna ilişkin araştırma ve tespitler yatırım tasarımına kazandırılmış mı?	<ul style="list-style-type: none"> İşletmenin satacağı hizmet ve/veya ürün, yatırımın içeriği yapılan analiz ve tespitlere uygun şekilde oluşturulmalıdır. Belirlenen ihtiyaca cevap veren ve/veya belirlenen riskleri bertaraf edecek yöntem ve kurgunun proje kapsamında yapılması 5N+1K ölçeğinde açıklanması ve yatırım tutarları, işletme gelir/gider hesaplarına yansıtılmış olması gerekir.
30	Yatırım tablosunda hesaplanan arsa, sabit yatırım ve işletme sermayesi yatırım rakamları finansman tablosuna doğru şekilde taşınmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Teknik değerlendirmede hesaplanan yatırım tablosundaki bu değerler ile bu değerlerin ilgili olduğu yıllar finansman tablosuna doğru şekilde aktarılmalıdır.
31	Yıllık işletme giderleri ve yıllık işletme gelirleri proforma ve nakit akım tablolarına doğru şekilde taşınmış mıdır?	<ul style="list-style-type: none"> Teknik değerlendirmede hesaplanan tam kapasitedeki yıllık işletme giderleri ile tam kapasitedeki yıllık işletme gelirleri, ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO) ile ilişkilendirilerek Proforma gelir gider ve nakit akım tablolarına taşınmış olmalıdır.

BİR ÇALIŞMADA AŞAĞIDAKİ UNSURLARDAN HERHANGİ BİRİ YOKSA BU ÇALIŞMA FİZİBİLİTE OLARAK DEĞERLENDİRİLEMEZ.

1. Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirebilecek ölçüde tanımlanmış mıdır?
2. Kurulu kapasitedeki (teorik) üretilen yıllık maksimum ürün ve/veya hizmet miktarı belirlenmiş mi?
3. Yatırımın ekonomik ömrü boyunca elde edeceği net fayda hesaplanmış mı?
4. Toplam yatırım tutarı (Sabit Yatırım Tutarı + Başlangıç İşletme Sermayesi ihtiyacı) hesaplanmış mı?
5. İlk iki maddede yer alan toplam fayda ile toplam yatırım tutarı (maliyet) karşılaştırılan yöntemler (net bugünkü değer, iç verim oranı ve geri ödeme süresi) kullanılmış mı?

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

Döşeme Mah. Turhan Cemal Beriker
Bul. No: 138/2
01160 Seyhan/ADANA
T: (322) 363 00 40 • F: (322) 363 00 41

Üç Ocak Mah. Turgut Özal Bul. Mersin
Ticaret Borsası Kompleksi
(Liman D Kapısı Yanı) Kat: 2 3/21
Akdeniz/MERSİN
T: (324) 237 80 86 • F: (324) 237 86 26

www.cka.org.tr